

TÜ LOODUSMUUSEUM

ÕPPEPROGRAMMI KIRJELDUS

PARGIPROGRAMM 1

Õppeprogrammi eesmärk

Õppeprogrammi eesmärgiks on tutvuda aastaajale iseloomuliku loodusega linnakontekstis, õppida tundma mõningaid lihtsamaid pargis esinevaid liike. Olenevalt aastaajast ja asukohast on õpitavad liigid erinevad. Õpilased saavad (tõenäoliselt) esimese kokkupuute kompassi käsitlemisega.

Õppeprogrammi lühitutvustus

Lapsed õpivad tundma parkides kasvavaid puid ja põõsaid, vaatlema ja märkama pargi elustikku (linnud, putukad, samblikud jm). Õpime kasutama luupi ja määrama ilmakaari. Kavas on aktiivõppe ülesanded, vaatlused ja mängud pargis.

Õppeprogrammi kestus: 2 akadeemilist tundi (2 x 45 min)

Õppeprogrammi toimumise aeg: aprillist oktoobrini, kui ilmad on soojemad

Õppeprogrammi toimumise koht: Tartus Toomemägi, TÜ botaanikaaed, park või haljasala kooli lähedal

Sihtrühm: 1.–3. klass

Keel: eesti

Õppeprogrammi läbiviija: loodusmuuseumi juhendaja Elen Kontkar, Margit Hirv, Külli Kalamees-Pani või Aivo Tamm

Õppeprogrammi pakkuja, info ja tellimine: Tartu Ülikooli loodusmuuseum, Tartu, Vanemuise 46, loodusmuuseum@ut.ee, tel 737 6076, www.natmuseum.ut.ee

Lisainfo

Õpetajal palume registreerumisel teavitada muuseumi teabespetsialisti või juhendajat grupi erisustest (näiteks erivajadusega õpilased jm) ja soovidest, koostöös kooliga täpsustame programmi võimalused.

Programmiks vajalikud õppevahendid annab juhendaja. Täpsem lisainfo saadetakse õpetajale registreerumisel. Õuesõppe tundide puhul palun arvestada riietumisel ilmastikuga, panna jalga mugavad matkajalanõud ning kaasa võtta väike söök ning jook.

Õppeprogrammi kirjeldus

Ajakava (2 x 45 min)

- 1) Sissejuhatus. 15 min
- 2) Aktiivülesanne käesoleva aastaaja kohta. 10 min
- 3) Pargis olevate liikide uurimine. 20 min
- 4) Aktiivülesanne rühmadena – puude ümbermõõdu mõõtmine. 15 min
- 5) Sissejuhatus kompassi kasutamisse. 15 min
- 6) Kokkuvõtlik aktiivülesanne. 15 min

Õppeprogrammi sisu ja tegevuste kirjeldus

- 1) Sissejuhatus, mille käigus arutatakse käesolevale aastaajale iseloomulikke sündmusi.
- 2) Aktiivülesanne – mäng aastaaja info kinnistamiseks. Õpilastele loetakse ette väiteid ning nad peavad enda liikumise kaudu näitama, kas nad arvavad, et see on õige või vale väide.
- 3) Pargis olevate liikide uurimine. Puude vaatlused pargis, mille käigus õpitakse eristama lihtsamaid liike ja uuritakse lähemalt pargis olevaid puid ja põõsaid – uuritakse koore tekstuuri, lehti, õisi, vilju ja mõnedel puudel ka pungi. Õpime selgeks 5–8 puuliiki (noorematel vähem). Uurime ka nähtavaid ja kuuldavaid linde ning putukaid.
- 4) Aktiivülesanne rühmadena, mille käigus tehakse teaduslikult võimalikult korrektseid puu ümbermõõdu mõõtmisi.
- 5) Sissejuhatus kompassi kasutamisse, nii teooria kui lihtsad ilmakaare määramise ülesanded.
- 6) Kokkuvõtlik aktiivülesanne – õpilased saavad pargis piiratud alalt otsida peidetud ülesandeid, millele nad peavad vastama. See on ka pargiprogrammi kokkuvõttev ülesanne. Vastused vaadatakse ja arutatakse koos lastega üle.

Õppeprogrammi läbiviimiseks vajalikud õppematerjalid ja vahendid

Mõõdulindid, kompassid, luubid, küsimused kokkuvõtliku ülesande jaoks, paberid, pliitsid. Õuesõppe tundide puhul palun arvestada riietumisel ilmastikuga, panna jalga mugavad jalanõud.

Õppemeetodid

Rühmatöö või individuaalsed ülesanded, otsimisülesanne, võrdlemine, mõõtmine, vaatlused ja uurimine, kompassi kasutamine, hariduslikud mängud.

Juhendajad

Loodusmuuseumi juhendaja Elen Kontkar.

Haridus. TÜ bioloogia MSc, pedagoogika kursus.

Kogemus. Töötanud Tapa Gümnaasiumis bioloogia õpetajana ning loodusringi juhendajana (2012–2013) ja TÜ loodusmuuseumis alates 2016. a.

Loodusmuuseumi juhendaja Külli Kalamees-Pani.

Haridus. TÜ bioloog, bioloogia-keemia õpetaja, MSc bioloogia didaktika.

Kogemus. Töötanud Tartu Loodusmajas 1984–2005 ja TÜ loodusmuuseumis alates 2006. a loodushariduse koordinaator, keskkonnaprogrammide juhendamine, loodus- ja keskkonnahariduse koolitused ning üritused.

Loodusmuuseumi juhendaja Aivo Tamm.

Haridus. TÜ bioloog, bioloogia-keemia õpetaja.

Kogemus. Töötanud TÜ loodusmuuseumis alates 1987. a. Zooloogiaringi juhendaja alates 1994. a. Õppeprogrammide koostamine ja juhendamine.

Botaanikaaja juhendaja Margit Hirv.

Haridus. TÜ botaanika ja ökoloogia Bsc, TÜ õpetajakoolitus põhikooli ja gümnaasiumi bioloogia õpetaja erialal, Eesti Maaülikoolis botaanika ja mükoloogia Msc.

Kogemus. Töötanud TÜ loodusmuuseumis alates 2005. a botaaniliste kogude kuraatorina ja 2018. aa loodushariduse spetsialistina.

Õpetaja roll

Ootame õpetajalt koostöövalmidust ja aktiivset osalemist programmi tegevustes koos õpilastega.

Ohutus ja selle tagamine

Õppekeskkond TÜ loodusmuuseumis ja botaanikaaias on tänapäevane, turvaline ja ohutu. Programmide (sh ka väliprogrammi alguses) tutvustab juhendaja grupile programmi kava ja reegleid (sh ohutust) ning juhendaja koos õpetajaga jälgib nendest kinnipidamist.

Tagasiside

Tagasiside küsitakse õpetajalt kirjalikult paberil programmi lõpus.

Teaduspõhisus ja seosed

Programmide lähtuvad teaduslikust maailmavaatest.

Programmides käsitletakse vastavalt teemale ja tegevustele seostatult loodus-, kultuuri-, sotsiaalset ja majanduslikku keskkonda. Seosed säästliku eluviisiga.

Välitingimustes liikide tundmaõppimine ja looduses käitumisreeglite harjutamine ning looduse märkide tähele panemine õpetab õpilasi suhtuma loodusesse säästvalt ja hindama elurikkust ja selle kaitset. Programm on seotud lisaks loodus- ja keskkonnaõppele ka sotsiaalse- ja kultuurikeskkonnaga, sest toimuvad rühmatöö ja mängud pargis, ülesannete täitmine koos teistega.

Programmi tulemused (programmi lõpuks saavutatavad õpiväljundid ehk teadmised, oskused, väärtushinnangud ja käitumisviisid)

Õpilased oskavad looduses käituda ja liikuda, märgata ja hinnata elusloodust enda ümber, tunnevad lihtsamaid Eesti taime- ja loomaliike pargis, teavad ilmakaari ja oskavad kasutada kompassi ilmakaarte suuna leidmiseks.

Seosed riikliku õppekavaga (ainekavade ja/või üldpädevuste ja/või läbivate teemadega)

Loodusainete ainevaldkond. Loodusõpetus.

1. kooliaste (1.–3. kl)

Õpilane:

- tutvub aastaajaliste muutustega;
- teeb loodusvaatlusi: taimede välisehitus; loomade välisehitus;
- teeb mõõdulindiga mõõtmisi;
- arutleb ja tutvub aastaegade teemadel.